

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
ATITIKTIES ĮVERTINIMO ĮSTATYMO NR. VIII-870 PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto įstatymo projekto tikslai ir uždaviniai.

Lietuvos Respublikos atitikties įvertinimo įstatymo Nr. VIII-870 pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas) parengtas siekiant patikslinti atitikties vertinimo sistemos teisinį reguliavimą.

Lietuvos Respublikos atitikties įvertinimo įstatymas (toliau – Įstatymas) priimtas 1998 m., nauja redakcija išdėstyta 2011 m. Nuo to laiko pasikeitė standartuose, tarptautinių akreditacijos organizacijų (Europos akreditacijos organizacijos (EA), Tarptautinės laboratorijų akreditacijos organizacijos (ILAC), Tarptautinio akreditavimo ir leidimų išduodančių įstaigų forumo (FALB) privalomo taikymo dokumentuose, akreditavimo schemose vartojami terminai ir rekomendacijos.

Įstatymo projekto tikslas – patikslinti atitikties vertinimo subjektus ir jų funkcijas; nustatyti akreditavimo proceso, atitikties vertinimo įstaigų priežiūros tvarką, atitikties vertinimo įstaigos paraiškos dėl akreditavimo atmetimo, vertinimo proceso nutraukimo, akreditavimo srities susiaurinimo, akreditavimo srities išplėtimo pagrindus; patikslinti akreditavimo pažymėjimų išdavimo, akreditavimo pažymėjimų galiojimo sustabdymo, akreditavimo pažymėjimų galiojimo sustabdymo panaikinimo, akreditavimo pažymėjimų galiojimo sustabdymo panaikinimo procedūras.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai.

Įstatymo projektą parengė Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos Europos Sąjungos ir tarptautinių reikalų departamento (departamento direktorius – Dimitrijus Kucevičius, tel. 8 706 64 669, el. p. dimitrijus.kucevicius@eimin.lt) Europos Sąjungos reikalų koordinavimo skyriaus (skyriaus vedėja – Asta Mikalauskaitė, tel. 8 706 64 827, el. p. asta.mikalauskaite@eimin.lt) patarėjas Ignas Simanavičius (tel. 8 706 64 878, el. p. ignas.simanavicius@eimin.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai.

Atitikties vertinimo sistemos, apimančios gaminių patekimo į rinką nuostatas bei atitikties vertinimo įstaigų akreditavimo, kuris atliekamas visose valstybės narėse, reikalavimus, vienodas taisyklės nustato 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 765/2008, nustatantis su gaminių prekyba susijusius akreditavimo ir rinkos priežiūros reikalavimus ir panaikinantis Reglamentą (EEB) Nr. 339/93 (toliau – Reglamentas (EB) Nr. 765/2008), kurio nuostatos įgyvendintos Įstatymu.

Bendrosios ekonominės veiklos vykdytojų teisės ir pareigos, atitikties vertinimo procedūros aprašomos 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendime Nr. 768/2008/EB dėl bendrosios gaminių pardavimo sistemos ir panaikinančiame Sprendimą 93/465/EEB (toliau – Sprendimas Nr. 768/2008), kurio nuostatos taip pat įgyvendintos Įstatymu.

Įstatyme apibrėžtos atitikties vertinimo subjektų (Vyriausybės įgaliotų institucijų, Nacionalinio akreditacijos biuro, atskirų atitikties vertinimo įstaigų, pvz., bandymų laboratorijų, sertifikavimų įstaigų ir pan.) funkcijos.

Atitikties vertinimo įstaigų paskyrimas būti notifikuotosiomis įstaigomis atlikti derinamuosiuose ES teisės aktuose įtvirtintas atitikties vertinimo funkcijas šiuo metu reguliuojamas dviejuose teisės aktuose: Įstatyme nustatyti notifikavimo sustabdymo ir panaikinimo pagrindai, o Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. liepos 4 d. nutarime Nr. 674 „Dėl Bandymų laboratorijų, sertifikacijos ir kontrolės įstaigų paskyrimo ir paskelbimo (notifikavimo) taisyklių patvirtinimo“ – bendrieji reikalavimai bandymų laboratorijoms, sertifikacijos ir kontrolės įstaigoms, pageidaujančioms tapti paskelbtosiomis įstaigomis, šių įstaigų paskyrimo, paskelbimo ir paskelbimo galiojimo laikino sustabdymo ir atšaukimo tvarka.

Įstatymas nustato atitikties vertinimo įstaigų, produktų, procesų, paslaugų, vadybos sistemų, fizinių asmenų kvalifikacijos atlikti tam tikrą darbą atitikties vertinimo reglamentavimo pagrindus, atitikties vertinimo subjektus, šių subjektų funkcijas, akreditavimo pažymėjimų galiojimo sustabdymo, akreditavimo pažymėjimų galiojimo sustabdymo panaikinimo ir akreditavimo pažymėjimų galiojimo panaikinimo procedūras, notifikuotųjų įstaigų įgaliojimų sustabdymo ir atšaukimo pagrindus, atitikties vertinimo darbų apmokėjimo ir skundų pateikimo tvarką.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama.

Įstatymo projektu siekiama nustatyti aiškesnį, Reglamento (EB) Nr. 765/2008 nuostatas, standartų, tarptautinių akreditacijos organizacijų rekomendacijas atitinkantį atitikties vertinimo sistemos teisinį reguliavimą bei atsisakyti pasikartojančių ir analogiškų Reglamento (EB) Nr. 765/2008 nuostatų. Priėmus Įstatymo projektą, atitikties vertinimo įstaigos vadovausis aiškiomis, vienodomis taisyklėmis, reglamentuojančiomis su akreditavimo procesu susijusias procedūras. Patikslintas Įstatymo projektas leis Nacionaliniam akreditacijos biurui, atliekančiam nacionalinės akreditacijos įstaigos Lietuvoje funkcijas, vadovautis aiškiu teisiniu reguliavimu, atitinkančiu tiek teisės aktų, standartų reikalavimus, tiek tarptautinių organizacijų rekomendacijas – tai sudarys prielaidas valdžios institucijoms, verslui ir plačiajai visuomenei labiau pasitikėti bandymų, kalibravimo, kontrolės ar sertifikavimo rezultatais.

Atsižvelgiant į tai, Įstatymo projektu:

1. Siekiant suvienodinti terminus, vadovaujantis Reglamentu (EB) Nr. 765/2008, Įstatymo projekte terminas *atitikties įvertinimas* keičiamas terminu *atitikties vertinimas*, atitinkamai tikslinamas Įstatymo pavadinimas ir susijusios nuostatos.

Atsižvelgiant į tai, kad sąvoka „*atitikties vertinimo įstaiga*“ yra pateikta Reglamente Nr. 765/2008 (*įstaiga, vykdanči atitikties vertinimo veiklą, įskaitant kalibravimą, bandymus, sertifikavimą ir patikrinimus*), Įstatymo projekte yra atsisakoma atitikties vertinimo įstaigų detalizavimo (jos nebeskirstomos į bandymų ir kalibravimo laboratorijas, sertifikavimo, kontrolės įstaigas). Atitinkamai keičiamas Įstatymo projekto 1 straipsniu keičiamo Įstatymo (toliau – Keičiamo įstatymo projektas) 2 straipsnis (naikinamos šio straipsnio 5, 7, 9, 10, 12, 13, 14 ir 21 dalys), 3 straipsnis ir kiti susiję straipsniai.

Kad vartojamos nuostatos būtų aiškesnės, Įstatymo projektas papildomas nauja apibrėžtimi „*Atitikties vertinimo veikla*“ (Keičiamo įstatymo projekto 2 straipsnio 2 dalis), kuri turi būti suprantama kaip veikla (bandymai (tyrimai), kalibravimas, kontrolė, sertifikavimas ir pan.), kuria siekiama nustatyti, ar gaminys, procesas, paslauga, vadybos sistema, fizinio asmens kvalifikacija atlikti tam tikrą darbą arba atitikties vertinimo įstaiga atitinka jiems taikomų teisės aktų, standartų ar techninių specifikacijų nustatytus reikalavimus. Atkreiptinas dėmesys, kad atitiktis esminiams reikalavimams gali būti užtikrinama techninėmis specifikacijomis (Komisijos pranešimas – Mėlynasis vadovas dėl gaminių reglamentuojančių ES taisyklių įgyvendinimo, 2016 m. (toliau –

Mėlynasis vadovas), 51 psl.). Keičiamo įstatymo projekte vartojama sąvoka „techninė specifikacija“ suprantama taip, kaip apibrėžta Lietuvos Respublikos produktų saugos įstatyme. Taip pat tikslinama sąvoka „Atitikties vertinimo įstaigos priežiūra“, – papildoma atitiktimi „tarptautinių akreditavimo organizacijų privalomojo pobūdžio norminių dokumentų“ reikalavimams. Šie dokumentai turėtų būti suprantami kaip apimantys tarptautinių akreditacijos organizacijų, kurių narys yra Nacionalinis akreditacijos biuras (Europos akreditacijos organizacijos (EA), Tarptautinės laboratorijų akreditacijos organizacijos (ILAC), Tarptautinio akreditavimo ir leidimus išduodančių įstaigų forumo (FALB), privalomo taikymo dokumentus, kuriuose yra įtvirtintos nacionalinės akreditacijos įstaigos funkcijos, įskaitant ir jos akredituotų įstaigų priežiūrą. Tarptautinių akreditacijos organizacijų privalomo pobūdžio dokumentų minėjimas Įstatymo projekte turi dvigubą tikslą. Viena vertus, taip siekiama įstatymo lygmeniu įtvirtinti Lietuvos gamintojų ar paslaugų teikėjų galimybę savo gaminius ar paslaugas akredituoti taip, kad jie būtų pripažinti pasauliniu mastu (ne tik kitoje ES valstybėje narėje). Be to, taip įstatymu apimamas tiek europinis, tiek tarptautinis akreditavimo sistemos lygmuo. Įstatymo projekte nėra pateikiamas baigtinis tokių organizacijų sąrašas dėl poreikio išvengti teisės aktų keitimo, jeigu Nacionalinis akreditacijos biuras taptų kitų tarptautinių organizacijų nariu. Atskirai pažymėtina dėl formuluotės „privalomo taikymo“ – jei yra vertinama, ar atitikties vertinimo įstaiga yra kompetentinga vykdyti veiklą pagal minėtų tarptautinių organizacijų reikalavimus, pastarieji jos atžvilgiu tampa privalomi.

Vertinant „Atitikties vertinimo įstaigos priežiūros“ sąvoką – ji turėtų būti aiškinama būtent šio įstatymo kontekste. Dėl Nacionalinio akreditacijos biuro vykdomos jo akredituotų atitikties vertinimo įstaigų priežiūros specifiškumo (Nacionalinis akreditacijos biuras neturi teisės teikti konsultacijų savo klientams; jo atliekama priežiūra taip pat reguliuojama Europos akreditacijos organizacijos (EA) ir pirmiau minėtų tarptautinių organizacijų dokumentų pagrindu), kiti teisės aktai, pvz., Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas, taikomi ne visa apimtimi.

Įstatymo projekte taip pat atsisakoma perteklinių sąvokų (pvz., „gavinys“) ir sąvokų, kurios yra apibrėžtos kituose teisės aktuose, pvz., „paslauga“ turėtų būti suprantama taip, kaip ji apibrėžta Lietuvos Respublikos paslaugų įstatyme, „produktas“ (gaminys) – Lietuvos Respublikos produktų saugos įstatyme.

2. Atsižvelgiant į tai, kad Reglamentu (EB) Nr. 765/2008 yra nustatyta bendra Europos sistema akreditavimo srityje, apimanti tiek reglamentuojamą sritį, kurioje akreditavimas privalomas pagal teisės aktus, tiek nereglamentuojamas sritis (abiems atvejais akreditavimo siekianti įstaiga gali kreiptis tik į tas akreditavimo įstaigas, kurios vykdo veiklą pagal Reglamentą (EB) Nr. 765/2008 (žr. Mėlynojo vadovo 87 psl.), siekiant išvengti konkuruojančių sistemų, kad ir kokiais principais jos būtų pagrįstos, atsiradimo), Keičiamo įstatymo projektu yra naikinamas Įstatymo 4 straipsnis. Atitinkamai atsisakoma Įstatymo 2 straipsnio 15 ir 20 dalyse apibrėžtų sąvokų.

3. Atitikties vertinimo subjektų sąrašą Keičiamo įstatymo projekto 4 straipsniu siūloma tikslinti įtraukiant gamintojus, kurie, kaip nurodyta Sprendimo Nr. 768/2008 6 straipsnyje, turi galimybę patys atlikti atitikties vertinimą, jeigu tokia teisė jiems nustatyta teisės aktuose. Įstatymą atitinkamai siūloma papildyti 8 straipsniu, siekiant apibrėžti gamintojų, kai jie atlieka atitikties vertinimą, funkcijas.

4. Keičiamo įstatymo projekto 6 straipsniu nustatomi nacionalinės akreditacijos įstaigos paskyrimo pagrindai, veiklos principai ir funkcijos. Vienas pagrindinių valstybės paskirtai nacionalinei akreditacijos įstaigai taikomų reikalavimų, nuo kurio tinkamo įgyvendinimo priklauso jos atliekamo akreditavimo proceso patikimumas, akreditavimo rezultatų pripažinimas tarptautiniu mastu ir pačios nacionalinės akreditacijos įstaigos priklausymas pirmiau minėtoms tarptautinėms akreditacijos organizacijoms – įstaigos ir jos atliekamų funkcijų nepriklausomumas.

Nepriklausomumo reikalavimas yra tiesiogiai įtvirtintas Reglamento (ES) Nr. 765/2008 4 straipsnio 6 dalyje, pagal kurią nacionalinės akreditacijos įstaigos pareigos ir funkcijos turi būti griežtai atskirtos nuo kitų nacionalinių valdžios institucijų pareigų ir funkcijų. Siekiant įstatymo lygiu įgyvendinti nacionalinei akreditacijos įstaigai keliamus nepriklausomumo reikalavimus ir vadovaujantis Reglamento (ES) Nr. 765/2008 4 straipsnio 1 dalimi, pagal kurią kiekvienoje valstybėje narėje turi būti paskirta tik viena nacionalinė akreditacijos įstaiga, Įstatymo projektu siūloma palikti nurodytą Nacionalinį akreditacijos biurą, kuris nacionalinės akreditacijos įstaigos funkcijas atlieka nuo jo įsteigimo (1999 m.).

Įstatymo projektu taip pat tikslinamos nacionalinės akreditacijos įstaigos atliekamų funkcijų formuluotės, atsižvelgiant į Reglamento Nr. 765/2008, Europos akreditacijos organizacijos (EA) rekomendacijas ir faktiškai Nacionalinio akreditacijos biuro atliekamas funkcijas. Pvz., Keičiamo įstatymo projekto 6 straipsnio 2 dalies 1 punktą siūloma papildyti reikalavimais dėl konkrečiai atitikties vertinimo veiklai taikomų akreditavimo procedūrinių dokumentų tvirtinimo ir jų skelbimo. Praktikoje ir dabar Nacionalinis akreditacijos biuras informaciją apie akreditavimo reikalavimus (standartus, tarptautinių akreditacijos organizacijų privalomo taikymo dokumentus, teisės aktus, akreditavimo schemų reikalavimus, akredituotų atitikties vertinimo įstaigų pareigas) ir akreditavimo procesą (Nacionalinio akreditacijos biuro patvirtintus konkrečiai atitikties vertinimo veiklai taikomus procedūrinius reikalavimus) skelbia savo interneto svetainėje *nab.lrv.lt*.

Keičiamo įstatymo projekto 6 straipsniu siūloma atsisakyti Įstatymo 7 straipsnio 2 dalies 4 punkte nurodytos Nacionalinio akreditacijos biuro funkcijos užtikrinti, kad akreditavimo rezultatai ir akredituotų sertifikavimo ir kontrolės įstaigų bei bandymų ir kalibravimo laboratorijų veikla būtų pripažinta tarptautiniu lygiu, nes visa Nacionalinio akreditacijos biuro veikla (pvz., atitikties vertinimo įstaigų vertinimas, dalyvavimas tarptautinių organizacijų veikloje ir pan.) yra skirta tam, kad jo vertinamų atitikties vertinimo įstaigų išduodami dokumentai būtų pripažinti tarptautiniu lygiu. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad Įstatymo 7 straipsnio 2 dalies 4 punkto panaikinimu siekiama atsisakyti perteklinės nuostatos, nes nuostata dėl kitose valstybėse išduotų atitikties vertinimo dokumentų pripažinimo yra nurodyta Įstatymo 23 straipsnyje (Keičiamo įstatymo projekto 17 straipsnyje).

5. Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 18 d. nutarimo Nr. 937 „Dėl Licencijavimo pagrindų aprašo patvirtinimo“ (toliau – Nutarimas Nr. 937) reikalavimus, pagal kuriuos įstatymuose turi būti įtvirtintos nuostatos dėl ūkio subjektų išduodamų licencijų (leidimų, liudijimų, teikimų, atestatų, sprendimų, sertifikatų, pažymėjimų ar pan.) išdavimo, atsisakymo išduoti, galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo ir panaikinimo sąlygų ir pagrindų, tikslinamas akreditavimo procesas, jis aiškiau išdėstomas Keičiamo įstatymo projekto 3 skyriuje. Atkreiptinas dėmesys, kad akreditavimo proceso nuostatos išdėstytos atsižvelgiant į standartuose, techninėse specifikacijose ir tarptautinių akreditacijos organizacijų privalomo taikymo dokumentuose nustatytą tvarką. Pažymėtina, kad Keičiamo įstatymo projekto 9 straipsnio 7 dalyje minimos akreditavimo sutartys, kuriose nustatomos išsamios akreditavimo proceso šalių (atitikties vertinimo įstaigų ir Nacionalinio akreditacijos biuro) teisės ir pareigos, sudaromos vadovaujantis standarto LST EN ISO/IEC 17011 „Atitikties vertinimas. Reikalavimai, keliami atitikties vertinimo įstaigas akredituojančioms akreditavimo įstaigoms“ (toliau – Standartas 17011) reikalavimais (pagal šio standarto 4.2 papunktį, „akreditavimo įstaiga su kiekviena atitikties vertinimo įstaiga turi sudaryti teisinę galią turintį susitarimą“).

6. Atsižvelgiant į Nutarimo Nr. 937 18.10 papunktį ir Standarto 17011 7.9.1 papunktį („akreditavimo ciklas prasideda sprendimo dėl pirminio akreditacijos suteikimo arba sprendimo po

pakartotinio vertinimo dieną ar vėliau ir negali būti ilgesnis nei penkeri metai“), Keičiamo įstatymo projekto 9 straipsnio 10 dalyje nustatomas akreditavimo pažymėjimo galiojimo terminas.

Keičiamo įstatymo projekto 9 straipsnio 8 dalyje nurodytas terminas, per kurį turi būti baigtas akreditavimo procesas ir išduotas akreditavimo pažymėjimas – 6 mėnesiai, taip pat numatyta galimybė šį terminą vieną kartą dėl svarbių priežasčių (pvz., užtrunka ekspertų, galinčių vertinti atitinkamą akreditavimo sritį, paieška, kompetentingus ekspertus reikia samdyti iš kitų užsienio šalių, vertinimo metu paaiškėjo nauji duomenys, dėl kurių reikia atlikti papildomą vertinimą) pratęsti dar 3 mėnesiams. Pažymėtina, kad tokie terminai nustatomi įvertinus akreditavimo proceso kompleksiskumą, apimančią atitikties vertinimo įstaigos pateiktų dokumentų tyrimą (pradedant pačios įstaigos ir jos darbuotojų kompetencijos, nepriklausomumo vertinimu, baigiant galimybių atlikti konkrečią norimą atitikties vertinimo veiklą, pvz., bandymus, vertinimu (ar turimą laboratoriją yra aprūpinta visais būtinais įrenginiais, ar jie kalibruoti, ar sudarytos subrangos sutartys su kitomis laboratorijomis atitinka visus akreditavimo dokumentuose nustatytus reikalavimus ir pan.), įstaigos praktinės veiklos stebėjimą vietoje (galimi atvejai, kai įstaiga veiklą vykdo užsienio šalyje), metodinių nurodymų teikimą, kad įstaiga atitiktų jai taikomus reikalavimus ir pan. Įstatymo projekte siūlomas terminas pasirinktas pagal susiformavusią Nacionalinio akreditacijos biuro praktiką išduodant akreditavimo pažymėjimus. Įstatymo projekte įtvirtinta taisyklė, kad į minėtą terminą nėra įskaitomas laikotarpis, per kurį atitikties vertinimo įstaiga šalina neatitiktis, nustatytas vertinimo metu. Laikotarpis, per kurį atitikties vertinimo įstaiga pašalins neatitiktis, priklauso nuo pačios įstaigos, pvz., praktikoje su neatitikčių šalinimo laikotarpiu visas akreditacijos procesas gali tęstis ir iki 2 metų. Atsižvelgiant į tai ir siekiant neriboti atitikties vertinimo įstaigų, į 6 mėnesių terminą neatitikčių šalinimo laikas nėra įtraukiamas. Keičiamo įstatymo projekte nustatomas 3 mėnesių terminas, per kurį turi būti pašalintos neatitiktys ar pateikti trūkstami dokumentai. Atkreiptinas dėmesys, kad tais atvejais, kai atitikties vertinimo įstaiga paraišką dėl akreditavimo teikia pirmą kartą arba kai pateikiama paraiška dėl akreditavimo srities išplėtimo, terminas, per kurį turi būti pašalintos neatitiktys, pačios įstaigos prašymu gali būti pratęstas dar 3 mėnesiams, siekiant neriboti galimybių dar neakredituotoms atitikties vertinimo įstaigoms pašalinti vertinimo metu rastus trūkumus.

7. Atsižvelgiant į akreditavimo įstaigoms ir jų veiklai taikomus reikalavimus, Įstatymo projektu tikslinamos nuostatos dėl akreditavimo pažymėjimų galiojimo sustabdymo, akreditavimo pažymėjimų galiojimo sustabdymo panaikinimo ir akreditavimo pažymėjimų galiojimo panaikinimo (Keičiamo įstatymo projekto 11–13 straipsniai). Atskirai paminėtinas pagrindas dėl nesąžiningo atitikties vertinimo įstaigos ar jau akredituotos įstaigos elgesio, jai slepiant informaciją arba pateikiant klaidingus paraiškos dokumentus. Šis pagrindas panaikinti akreditavimo pažymėjimo galiojimą ar nutraukti pradėtą vertinimo procesą yra įtvirtintas Standarte 17011 (7.11.2 papunktis: „jeigu buvo gauta įrodymų apie nesąžiningą elgesį arba, jeigu atitikties vertinimo įstaiga sąmoningai pateikia klaidingą informaciją arba slepia informaciją, akreditavimo įstaiga *turi* inicijuoti akreditacijos panaikinimo procesą“) ir turi prevencinį poveikį. Taip pat paminėtinas Keičiamo įstatymo projekto 13 straipsnio 1 dalies 4 punktas, pagal kurį akreditavimo pažymėjimų galiojimas panaikinamas, kai nustoja galioti standartas, kurio atitikčiai atitikties vertinimo įstaiga yra akredituota, ir ji nesikreipia į Nacionalinį akreditacijos biurą su prašymu vertinti jos atitiktį pagal naujojo standarto reikalavimus iki senojo standarto galiojimo termino pabaigos. Atkreiptinas dėmesys, kad jei standartas, kurio atitikčiai atitikties vertinimo įstaiga buvo akredituota, pakeičiamas nauju standartu, kuriame nustatomas pereinamasis laikotarpis, kuriuo atitikties vertinimo įstaiga gali būti akredituota pagal senojo standarto reikalavimus, akreditavimo pažymėjimas išduodamas iki pereinamojo laikotarpio terminio pabaigos (Keičiamo įstatymo

projekto 9 straipsnio 11 punktą). Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad naikinant akreditavimo pažymėjimo galiojimą naikinamas visos akreditavimo srities galiojimas, nes akreditavimo pažymėjimu patvirtinama, kad atitikties vertinimo įstaiga atitinka konkretaus standarto reikalavimus.

Keičiamo įstatymo projekto 14 straipsniu siūloma apibrėžti akreditavimo srities (konkrečios akreditavimo veiklos, kuriai siekiama arba yra gautas akreditavimas, pvz., kietojo biokuro pelenų kiekio tikrinimas pagal standartą LST EN ISO 18122:2016) susiaurinimo ir išplėtimo pagrindus ir atvejus, kada gali būti keičiamas akreditavimo pažymėjimas. Pažymėtina, kad susiaurinant akreditavimo sritį yra panaikinama tam tikra atitikties vertinimo veikla, kuriai atitikties vertinimo įstaiga akredituota. To gali norėti pati atitikties vertinimo įstaiga, jeigu yra nusprendusi nebeteikti paslaugų konkrečioje srityje, arba tą gali nuspręsti Nacionalinis akreditacijos biuras, nustatęs, kad įstaiga yra nepajėgi vykdyti konkrečios veiklos arba tą daro nesilaikydama teisės aktuose, standartuose ir (arba) tarptautinių akreditacijos organizacijų dokumentuose nustatytų reikalavimų. Pažymėtina, kad šiuo atveju akreditavimo srities susiaurinimas bus taikomas tik jeigu nustatyta neatitiktis daro įtaką konkrečiai veiklai, o ne visai atitikties vertinimo įstaigos vykdomai atitikties vertinimo veiklai. Priėmus sprendimą susiaurinti akreditavimo sritį, patvirtinamos aktualios atitikties vertinimo veiklos.

Jei atitikties vertinimo įstaiga pageidauja savo akreditavimo sritį papildyti naujomis atitikties vertinimo veiklomis, Nacionaliniam akreditacijos biurui teikiama paraiška. Siekiant įvertinti, ar įstaiga galės tinkamai vykdyti naujas atitikties vertinimo veiklas, taikomas analogiškas procesas kaip ir išduodant akreditavimo pažymėjimą (paraiškos su būtinais dokumentais pateikimas ir jų peržiūra, vertinimo procesas ir pan.).

8. Siekiant užtikrinti aiškumo ir sistemiškumo principų įgyvendinimą teisėkūros procese, kad procedūriniai dalykai, susiję su paskelbtųjų (notifikuotųjų) įstaigų paskelbimo Europos Komisijai tvarka, būtų reguliuojami viename teisės akte, Įstatymo projektu siūloma atsisakyti atitinkamų nuostatų, pvz., Įstatymo 2 straipsnio 16 dalis, ir juos nustatyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. liepos 4 d. nutarime Nr. 674 „Dėl Bandymų laboratorijų, sertifikacijos ir kontrolės įstaigų paskyrimo ir paskelbimo (notifikavimo) taisyklių patvirtinimo“.

9. Siūloma atsisakyti Įstatymo 21 straipsnio 2 dalyje nurodytos darbų apmokėjimo tvarkos, nes juridinių ir fizinių asmenų apmokėjimo pagal sutartis nuostatos apibrėžtos Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse.

10. Keičiamo įstatymo projekto 15 straipsnio 3 dalyje minimi duomenys yra tvarkomi Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 15¹ straipsnio prasme, t. y. Licencijų informacinėje sistemoje teikiami duomenys apie išduotus akreditavimo pažymėjimus atitikties vertinimo įstaigoms (įstaigoms, vykdančioms atitikties vertinimo veiklą, įskaitant kalibravimą, bandymus, sertifikavimą ir patikrinimus) ir neteikiami jokie fizinių asmenų duomenys, kaip jie apibrėžti 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrojo duomenų apsaugos reglamento) 4 straipsnio 1 dalyje.

11. Keičiamo įstatymo projekto 16 straipsniu siūloma tikslinti skundų dėl Nacionalinio akreditacijos biuro priimamų sprendimų nagrinėjimo tvarką – nustatyti, kad tokie skundai pateikiami pirmiausia Nacionaliniam akreditacijos biurui Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka, o Nacionalinio akreditacijos biuro priimti sprendimai skundžiami administraciniam teismui, ir atsisakyti Įstatymo 22 straipsnyje nurodytos Atitikties vertinimo apeliacinės komisijos, kaip neturinčios juridinio asmens statuso ir negalinčios būti atsakove teisme.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta.

Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas nėra atliekamas, nes įstatymo projektu teisinis reguliavimas nėra keičiamas iš esmės – siekiant teisinio aiškumo ir atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucinio teismo doktrinai, pagal kurią esminiai veiklos principai ir sąlygos turi būti įtvirtinti įstatymuose, taisyklės, kuriomis Nacionalinis akreditacijos biuras iki šiol vadovavosi organizuodamas akreditaciją, yra perkelti į įstatymą. Atskirų siūlomų nuostatų poveikis yra aptartas šio aiškinamojo rašto 4 punkte, jų atžvilgiu neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai.

Įstatymo priėmimas kriminogeninei situacijai ir korupcijai įtakos neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

Įstatymo projekto įgyvendinimas teigiamai atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai, prisidės prie pasiekto Lietuvos atitikties vertinimo sistemos tarptautinio pripažinimo palaikymo bei atitikties vertinimo įstaigų kompetencijos vertinimo ir jų veiklos priežiūros reikiamo lygio užtikrinimo.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios.

Siekiant Įstatymo projekte siūlomus pakeitimus įtraukti į teisinę sistemą, priimti naujų, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios kitų Lietuvos Respublikos įstatymų nereikės.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų. Įstatymo projekte apibrėžiamos sąvokos bus įvertintos Valstybinės lietuvių kalbos komisijos, Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo nustatyta tvarka.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, kas ir kada juos turėtų priimti.

Priėmus Įstatymą, reikės pakeisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. liepos 4 d. nutarimą Nr. 674 „Dėl Bandymų laboratorijų, sertifikacijos ir kontrolės įstaigų paskyrimo ir paskelbimo (notifikavimo) taisyklių patvirtinimo“.

Priėmus Įstatymą, reikės parengti ekonomikos ir inovacijų ministro įsakymą, kuriuo būtų patvirtinti Nacionalinio akreditacijos biuro nuostatai.

Priėmus Įstatymą, reikės pripažinti netekusiais galios šiuos teisės aktus:

1. Lietuvos Respublikos valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministro 1999 m. gegužės 21 d. įsakymą Nr. 42 „Dėl Nacionalinio akreditacijos biuro ir Apeliacinės komisijos nuostatų patvirtinimo“;

2. Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2015 m. balandžio 16 d. įsakymą Nr. 4-224 „Dėl Atitikties įvertinimo apeliacinės komisijos nuostatų patvirtinimo“;

3. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. gruodžio 28 d. nutarimą Nr. 1548 „Dėl Nacionalinio akreditacijos biuro nuostatų patvirtinimo“.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais).

Įstatymo projektui įgyvendinti papildomų valstybės, savivaldybių ir kitų valstybės įsteigtų fondų biudžeto lėšų neprireiks.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados.

Į rengiant įstatymo projektą gautus specialistų vertinimus ir išvadas yra atsižvelgta arba jos suderintos organizuojant pasitarimą, kaip nustatyta Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento patvirtinimo“, 33 punkte.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia įstatymo projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis.

Atitikties vertinimas, akreditavimas, notifikuotosios įstaigos.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Nėra.

Ekonomikos ir inovacijų
viceministras

Marius Skudutis
2019-12-09